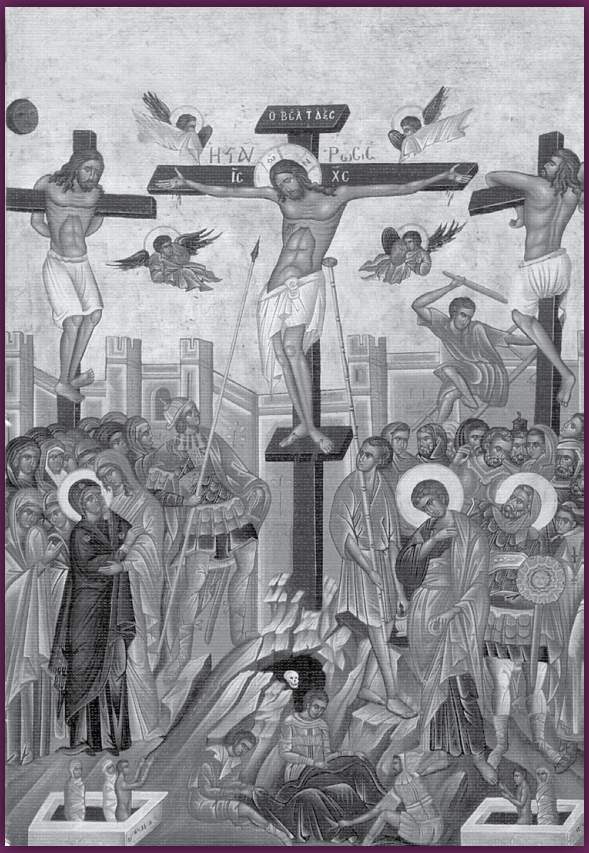
ΙΕΡΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΣ
ΚΑΙΣΑΡΙΑΝΗΣ, ΒΥΡΩΝΟΣ ΚΑΙ ΥΜΗΤΤΟΥ

Ἡ σταύρωση τοῦ Κυρίου μας ΙΗΣΟΥ ΧΡΙΣΤΟΥ κατά τίς τέσσερις εὐαγγελικές μαρτυρίες

ΚΑΙΣΑΡΙΑΝΗ 2019

Ἡ σταύρωση τοῦ Κυρίου μας ΙΗΣΟΥ ΧΡΙΣΤΟΥ κατὰ τίς τέσσερις εὐαγγελικές μαρτυρίες

τοῦ Μητροπολίτου
Καισαριανῆς, Βύρωνος καὶ Ὑμηττοῦ
Δανιήλ

Copyright:
Ἱερά Μητρόπολις Καισαριανῆς, Βύρωνος καί Ὑμηττοῦ.
Λεωφόρος Φορμίωνος 83, Τ.Κ. 161 21 Καισαριανή
Τηλ.: 210.72.24.123
www.imkby.gr e-mail: info@imkby.gr

Σειρά:
«Χριστολογικά 40»

ISBN: 978-618-5390-12-9

Ἐκδοτική Παραγωγή

ΕΠΤΑΛΟΦΟΣ Α.Β.Ε.Ε.
Ἀρδηττοῦ 12-16, 116 36 Ἀθήνα
Τηλ.: 210.921.7513, 210.921.4820 • Fax: 210.923.7033
www.eptalofos.gr • e-mail: info@eptalofos.gr

Ἡ σταύρωση τοῦ Κυρίου μας ΙΗΣΟΥ ΧΡΙΣΤΟΥ κατά τίς τέσσερις εὐαγγελικές μαρτυρίες

τοῦ Μητροπολίτου
Καισαριανῆς, Βύρωνος καὶ Ὑμηττοῦ
Δανιήλ

Τά τέσσερα Εὐαγγέλια εἶναι, ἀπό κάθε ἄποψη, τό πιό ἐνδιαφέρον μέρος τῆς Ἁγίας Γραφῆς. Πιό σημαντικό καί ἀπό ὁλόκληρη μαζί τήν ὑπόλοιπη Ἁγία Γραφή. Πιό σημαντικό καί ἀπό ὅλα μαζί τά ἄλλα βιβλία τοῦ κόσμου. Γιατί θά μπορούσαμε νά ζήσουμε χωρίς τή γνώση οἱουδήποτε ἄλλου πράγματος, ὄχι ὅμως χωρίς τή γνώση τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ. Τά βιβλία τῆς Ἁγίας Γραφῆς πού προηγοῦνται τῶν Εὐαγγελίων, περιέχουν τήν προσδοκία καί τήν πρόρρηση γιά Ἐκεῖνον, καί ἐκεῖνα πού ἀκολουθοῦν τά Εὐαγγέλια, μᾶς δίνουν τήν ἐξήγηση τοῦ Ἥρωος τῶν τεσσάρων Εὐαγγελίων.

Γιατί τέσσερα Εὐγγέλια; Στήν ἀρχή ἦταν πολύ περισσότερα Εὐαγγέλια ἀπό τά τέσσερα, ὅπως ἀναφέρει ὁ εὐαγγελιστής Λουκᾶς στήν ἀρχή τοῦ Εὐαγγελίου του (Λουκᾶ α΄, 1). Ὁ πρῶτος μετά Χριστόν αἰῶνας τῆς Ρωμαϊκῆς Αὐτοκρατορίας ἦταν

περίοδος μεγάλης φιλολογικῆς δραστηριότητος. Ἦταν ὁ αἰώνας τοῦ Καίσαρα, τοῦ Κικέρωνα, τοῦ Σαλλούστου, τοῦ Βιργιλίου, τοῦ Ὁρατίου, τοῦ Σενέκα, τοῦ Λιθίου, τοῦ Τακίτου, τοῦ Πλουτάρχου καί τοῦ Πλινίου. Ἦταν ὁ *«χρυσοῦς αἰών»* - ἄς ποῦμε - τῆς Ρωμαϊκῆς Αὐτοκρατορίας. Μέσα σέ μιά γενεά, ἡ ἱστορία τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ ἁπλώθηκε σέ ὅλο τόν γνωστό κόσμο καί ἀπέκτησε ἀναρίθμητες χιλιάδες ἀφωσιωμένων πιστῶν. Πολύ φυσικά, δημιουργήθηκε μεγάλη ζήτηση γραπτῶν ἀφηγήσεων τῆς ζωῆς Του. Ὁ ἴδιος ὁ Θεός ἔβαλε *«τό χέρι Του»* στήν ἑτοιμασία καί τή διατήρηση αὐτῶν τῶν τεσσάρων, γιατί περιεῖχαν, πιστεύουμε, ὅ,τι Ἐκεῖνος ἤθελε νά γίνη γνωστό γιά τόν Χριστό. Στά βιβλία τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης, βρίσκουμε μερικές διπλές ἀφηγήσεις τῶν ἴδιων γεγονότων. Ἀλλά τά Εὐαγγέλια, εἶναι τό μοναδικό τμῆμα τῆς Ἁγίας Γραφῆς ὅπου συναντοῦμε τέσσερα βιβλία νά μιλοῦν γιά τό ἴδιο πρόσωπο. Τό γεγονός αὐτό σημαίνει ὅτι ὁ Θεάνθρωπος Κύριος Ἰησοῦς Χριστός εἶναι πρόσωπο μέ ἐξαιρετική σπουδαιότητα. Καί κάτι ἀκόμη τά εὐαγγέλια δέν γράφτηκαν ὡς λεπτομερής βιογραφία τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ. Εἶναι κείμενα κατηχήσεως γιά ὅσους ἐνδιαφέρονταν νά ἐνταχθοῦν στήν Ἐκκλησία. Κυρίως ἀναφέρουν ἀναλυτικά τόν θάνατο καί τήν ἀνάσταση τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ. Τά γεγονότα αὐτά πλαισιώνουν μερικά θαύματα καί λόγοι Του πού πείθουν τόν ἀναγνώστη ἤ τόν κατηχούμενο νά πιστέψει σ' Αὐτόν κατά τόν εὐαγγελιστή Ἰωάννη:

«Ταῦτα δὲ γέγραπται ἵνα πιστεύσητε ὅτι Ἰησοῦς ἐστιν ὁ Χριστὸς ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ, καὶ ἵνα

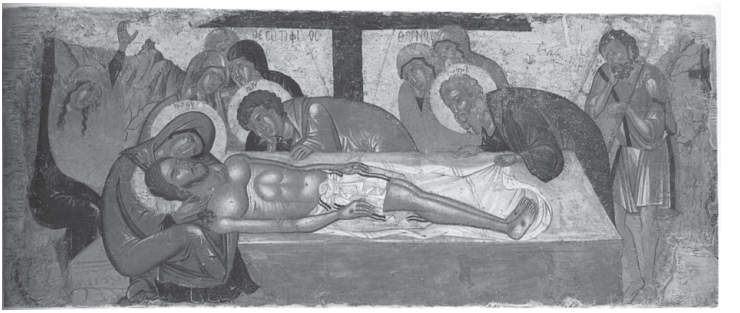
πιστεύοντες ζωὴν ἔχητε ἐν τῷ ὀνόματι αὐτοῦ» (κ', 31).

Ἂν καί ὅλα τά εὐαγγέλια προορίζονταν τελικά γιά ὅλη τήν ἀνθρωπότητα ἐπικρατεῖ ἡ ἀντίληψη ὅτι ὁ εὐαγγελιστής Ματθαῖος ἀπέβλεψε ἀμέσως πρός τούς Ἰουδαίους, ὁ εὐαγγελιστής Μᾶρκος πρός τούς Ρωμαίους, καί ὁ εὐαγγελιστής Λουκᾶς πρός τούς Ἕλληνες.

Ὁλόκληρος ὁ πολιτισμός τῶν Ἰουδαίων εἶχε ἀναπτυχθεῖ γύρω ἀπό τίς Γραφές τους. Γιά τοῦτο καί ὁ εὐαγγελιστής Ματθαῖος ἐπικαλεῖται τίς Γραφές τους. Ὁ πολιτισμός τῶν Ρωμαίων εἶχε ἀναπτυχθεῖ μέ θεμέλιο καί βάση του τήν αὐτοκρατορική ἰσχύ τῆς Ρώμης. Γιά τοῦτο καί ὁ εὐαγγελιστής Μᾶρκος ἐλκύει ἰδιαίτερα τήν προσοχή τους στά θαύματα τοῦ Ἰησοῦ, πού ἀποδεικνύουν τήν ὑπερφυσική δύναμή Του. Ὁ Ἑλληνικός πολιτισμός ἀντιπροσώπευε τήν παιδεία, τήν φιλοσοφία, τόν ὀρθό λόγο, τήν ὀμορφιά, τήν μόρφωση. Γιά τοῦτο, ἀπευθυνόμενος ὁ εὐαγγελιστής Λουκᾶς στόν σκεπτικιστή, φιλοσοφικά καλλιεργημένο Ἑλληνικό νοῦ, μέ μιά πλήρη, κατά χρονολογική τάξη καί κλασσική ἀφήγηση-γιά τήν ὁποία ἔχει γραφεῖ ὅτι εἶναι *«τό ὡραιότερο βιβλίο πού γράφτηκε ποτέ»* - περιγράφει τήν ἔνδοξη ὀμορφιά καί τελειότητα τῆς ζωῆς τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ, τοῦ Καθολικοῦ Τελείου Ἀνθρώπου. Ὁ εὐαγγελιστής Λουκᾶς παρουσιάζει τόν Ἰησοῦ Χριστό, τόν Υἱό τοῦ Θεοῦ, τονίζοντας μᾶλλον τήν συμπάθεια τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ πρός τούς ἀδύνατους, τούς πάσχοντας, καί τούς περιφρονημένους.

Καί ὕστερα, στά τρία αὐτά Εὐαγγέλια ὁ εὐαγγελιστής Ἰωάννης προσθέτει τό δικό του, γιά νά κάνει σαφές καί ἀναμφισβήτητο τό ὅτι ὁ Ἰησοῦς Χριστός εἶναι ΘΕΟΣ ἐνσαρκωμένος σέ μορφή ἀνθρώπου.

Οἱ Συγγραφεῖς. Ὁ εὐαγγελιστής Ματθαῖος ἦταν τελώνης δηλαδή φοροεισπράκτορας. Ὁ εὐαγγελιστής Λουκᾶς γιατρός. Ὁ εὐαγγελιστής Ἰωάννης ψαρᾶς. Δέν ἀναφέρεται, τί ἦταν ὁ εὐαγγελιστής Μᾶρκος. Ὁ εὐαγγελιστής Ματθαῖος καί ὁ εὐαγγελιστής Ἰωάννης ὑπῆρξαν μαθητές τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ. Ὁ εὐαγγελιστής Μᾶρκος ἦταν μαθητής τοῦ ἀποστόλου Πέτρου. Τό Εὐαγγέλιό του περιέχει ὅ,τι εἶχε ἀκούσει τόν ἀπόστολο Πέτρο νά λέγει, ἀναρίθμητες φορές. Ὁ εὐαγγελιστής Λουκᾶς ἦταν μαθητής τοῦ ἀποστόλου Παύλου. Τό Εὐαγγέλιό του περιέχει, ὅ,τι εἶχε ἀκούσει τόν ἀπόστολο Παῦλο νά κηρύττει, ἀπό τή μιά ὡς τήν ἄλλη ἄκρη τῆς Ρωμαϊκῆς Αὐτοκρατορίας, ἐξακριβωμένο ὕστερα ἀπό δική του προσωπική ἔρευνα. Ὅλοι τους διηγοῦνται τήν ἴδια ἱστορία. Ταξίδεψαν, μακρυά καί πλατειά. Συχνά, πήγαιναν μαζί. Ὁ εὐαγγελιστής Ἰωάννης καί ὁ ἀπόστολος Πέτρος ἦταν στενοί σύντροφοι (Ἰωάννου κ', 3, Πράξεων γ', 1), οἱ οἰκογένειές τους εἶχαν ἁλιευτικό συνεταιρισμό ἐργασίας (Λουκᾶ ε' 7, Ἰωάννου κα', 1-14). Ὁ εὐαγγελιστής Μᾶρκος συνδεόταν καί μέ τούς δύο Πρωτοκορυφαίους: τόν ἀπόστολο Πέτρο καί τόν ἀπόστολο Παῦλο. Ὁ εὐαγγελιστής Λουκᾶς καί ὁ εὐαγγελιστής Μᾶρκος βρίσκονταν μαζί στή Ρώμη, ἀνάμεσα στά χρόνια 61 καί 63 μ.Χ., ὄχι δηλαδή μακρυά ἀπό τόν καιρό πού γράφηκαν τά Εὐαγγέλιά τους (Πρός Κολοσσαεῖς δ΄, 10, 14).

Χρονολογικό διάγραμμα τῆς Σταυρώσεως

Μέ βάση τίς 4 εὐαγγελικές ἀφηγήσεις τά γεγονότα τῆς Σταυρώσεως τοῦ Κυρίου μας Ἰησοῦ Χριστοῦ συνέβησαν ὡς ἑξῆς:

1. Στίς 9 τό πρωΐ τῆς Παρασκευῆς, πού ἦταν κατά τό Ἰουδαϊκό ἡμερολόγιο ἡ 14η τοῦ μηνός Νισάν πού ἀντιστοιχεῖ στήν 23η τοῦ μηνός Μαρτίου τοῦ Ἰουλιανοῦ ἡμερολογίου, ἐξαντλημένος ὁ Ἰησοῦς Χριστός ἀπό τήν ταλαιπωρία τῆς νύκτας πού εἶχε προηγηθεῖ μετά τήν σύλληψή Του στόν κῆπο τῆς Γεθσημανῆ, τήν διπλή θρησκευτική δίκη, τόν ἐμπαιγμό τῶν στρατιωτῶν καί τίς πολιτικές δίκες τῶν Ρωμαίων Διοικητῶν, Πιλάτου καί Ἡρώδου, ὁδηγήθηκε ἀπό τούς Ρωμαίους στρατιῶτες στόν τόπο τῆς σταυρώσεως στόν λόφο Γολγοθᾶ, ἔξω ἀπό τήν πόλη τῶν Ἱεροσολύμων. Τήν ὥρα πού ἦσαν ἕτοιμοι νά κτυπήσουν τά καρφιά στά χέρια καί τά πόδια Του, Τοῦ ἔδωσαν νά πιεῖ ξύδι μέ χολή (συνηθισμένο ἀναλγητικό τῆς ἐποχῆς), γιά νά Τόν ναρκώσουν καί νά ἀμβλύνουν τούς πόνους Του.

«Καὶ φέρουσιν αὐτὸν ἐπὶ Γολγοθᾶ τόπον, ὅ ἐστι μεθερμηνευόμενον κρανίου τόπος. καὶ ἐδίδουν αὐτῷ πιεῖν ἐσμυρνισμένον οἶνον· ὁ δὲ οὐκ ἔλαβε» (Μάρκου ιε΄, 22-23). Ἀρνήθηκε νά τό πιεῖ.

Ὁ Εὐλογητός Σωτήρας μας ὑπόφερε ἀκέραιο τόν πόνο τοῦ μαρτυρικοῦ Του θανάτου γιά χάρη μας. Τοῦ χρωστοῦμε ἰδιαίτερη εὐγνωμοσύνη καί ἀγάπη γιά τήν ἄρνησή Του αὐτή:

«Τῷ μώλωπι αὐτοῦ ἡμεῖς ἰάθημεν» (Ἡσαΐου νγ΄, 5).

*****

2. *«Πάτερ, ἄφες αὐτοῖς· οὐ γὰρ οἴδασι τί ποιοῦσι»* (Λουκᾶ κγ΄, 34), ἦταν τά λόγια πού βγῆκαν ἀπό τά χείλια Του τήν ὥρα πού Τόν κάρφωναν πάνω στόν Σταυρό. Μᾶς εἶναι δύσκολο νά συγκρατήσουμε τήν ἀγανάκτησή μας, ὅταν διαβάζουμε - μόνο - τήν ἀφήγηση τῆς σταυρώσεως στά Εὐαγγέλια. Πόσο πιό δύσκολο θά ἔπρεπε νά ἦταν γιά Ἐκεῖνον. Ἀλλά Ἐκεῖνος δέν ἔδειξε οὔτε ἴχνος μνησικακίας. Ἔμεινε ἄφωνος χωρίς νά διαμαρτυρηθεῖ γιά ὅσα Τοῦ ἔκαναν, ὅπως προφήτευσε ὁ Ἡσαΐας ὅτι *«ὡς πρόβατον ἐπὶ σφαγὴν ἤχθη καὶ ὡς ἀμνὸς ἐναντίον τοῦ κείροντος αὐτὸν ἄφωνος, οὕτως οὐκ ἀνοίγει τὸ στόμα. ἐν τῇ ταπεινώσει ἡ κρίσις αὐτοῦ ἤρθη»* (Ἡσαΐου νγ΄, 7-8). Προσευχήθηκε, ὁ Θεός Πατέρας νά συγχωρήσει τούς σταυρωτές Του. Ἐπέδειξε θαυμαστή αὐτοκυριαρχία καί μακροθυμία!

*****

3. Οἱ κατάδικοι καρφώνονταν στόν σταυρό γυμνοί μέ τήν πλάτη πρός τόν κόσμο. Ὁ Κύριός μας

σταυρώθηκε γυμνός μέ τό πρόσωπο πρός τόν κόσμο. Τό μικρό ὕφασμα -ἡ ποδιά- πού ὑπάρχει στόν Ἐσταυρωμένο δέν ὑπῆρχε στήν πραγματικότητα. Τήν τοποθέτησε ἡ Ἐκκλησία ἀπό σεβασμό στόν Θεό καί Σωτῆρα μας. Τά ἀπόκρυφα μέλη Του ἦταν ἀκάλυπτα γιά νά Τόν ἐξευτελίσουν περισσότερο.

Ἡ Ἐκκλησία στήν ἀπεικόνιση τοῦ Ἐσταυρωμένου δέν ἀποδίδει τήν πραγματική κατάσταση τοῦ πληγωμένου καί ἀτιμασμένου Σωτῆρα μας. Γι' αὐτό δέν τοῦ τοποθετεῖ τό χλευαστικό ἀκάνθινο στεφάνι, τά μαλλιά Του εἶναι χτενισμένα, τό σῶμα Του δέν φέρει πληγές καί αἵματα, τό πρόσωπό Του δέν στιγνάζει ἀπό τόν πόνο. Ἡ ὅλη τοποθέτησή Του ἐπάνω στόν Σταυρό δείχνει γαλήνια καί ἤρεμη. Ἐπίσης ἀντί τοῦ τίτλου «Ἰησοῦς ὁ Ναζωραῖος Βασιλεύς τῶν Ἰουδαίων» πού ἦταν χλευαστικός καί αὐτός ἡ Ἐκκλησία τοποθετεῖ τόν οὐσιαστικό καί πραγματικό τίτλο Του Ο ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΤΗΣ ΔΟΞΗΣ.

Ὁ σταυρός εἶναι ἡ δόξα τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ. Ὁ Κύριος ἐβασίλευσε, ἀνερχόμενος στόν Σταυρό.

Οἱ στρατιῶτες μοιράσθηκαν τά ροῦχα Του.

«Καὶ σταυρώσαντες αὐτὸν διαμερίζονται τὰ ἱμάτια αὐτοῦ βάλλοντες κλῆρον ἐπ' αὐτὰ τίς τί ἄρῃ» (Μάρκου ιε΄, 24) κατά τήν προφητεία: «Διεμερίσαντο τὰ ἱμάτιά μου ἑαυτοῖς καὶ ἐπὶ τὸν ἱματισμόν μου ἔβαλον κλῆρον» (Ψαλμοῦ κα΄, 19).

*****

4. Πάνω ἀπό τό κεφάλι Του ἔβαλαν τήν ἐπιγραφή: *«Ἰησοῦς ὁ Ναζωραῖος ὁ Βασιλεύς τῶν Ἰουδαίων»*. Ἦταν γραμμμένη σέ τρεῖς γλῶσσες:

Ἑβραϊκά, Ἑλληνικά καί Λατινικά, γιά νά μποροῦν ὅλοι νά διαβάσουν καί νά μάθουν τό ἔγκλημα πού εἶχε κάνει ὁ κατάδικος τοῦ μεσαίου σταυροῦ:

«Ἔγραψε δὲ καὶ τίτλον ὁ Πιλᾶτος καὶ ἔθηκεν ἐπὶ τοῦ σταυροῦ· ἦν δὲ γεγραμμένον· Ἰησοῦς ὁ Ναζωραῖος ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων. τοῦτον οὖν τὸν τίτλον πολλοὶ ἀνέγνωσαν τῶν Ἰουδαίων, ὅτι ἐγγὺς ἦν τῆς πόλεως ὁ τόπος ὅπου ἐσταυρώθη ὁ Ἰησοῦς· καὶ ἦν γεγραμμένον Ἑβραϊστί, Ἑλληνιστί, Ρωμαϊστί» (Ἰωάννου ιθ΄, 19-20).

*****

5. Ἀρχιερεῖς (θρησκευτικοί Ἡγέτες), Πρεσβύτεροι (ἦταν οἱ Ἰουδαῖοι Βουλευτές) Γραμματεῖς (ἦταν οἱ θεολόγοι τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης), Στρατιῶτες, Ὑπηρέτες τοῦ Ναοῦ καί ὄχλος Τόν χλεύαζαν, Τόν μυκτήριζαν, Τόν ἔβριζαν, Τόν ἐνέπαιζαν, Τόν βλασφημοῦσαν. Τί σκληρόκαρδο, ἀπάνθρωπο, κτηνῶδες, ποταπό πλῆθος.

Ὁ ἀπόστολος Πέτρος προτρέπει τούς πιστούς νά μιμοῦνται τόν Πάσχοντα Κύριο, ὅταν δέχονται ἐπιθέσεις καί διωγμούς:

«Εἰς τοῦτο γὰρ ἐκλήθητε, ὅτι καὶ Χριστὸς ἔπαθεν ὑπὲρ ὑμῶν, ὑμῖν ὑπολιμπάνων ὑπογραμμὸν ἵνα ἐπακολουθήσητε τοῖς ἴχνεσιν αὐτοῦ· ὃς ἁμαρτίαν οὐκ ἐποίησεν, οὐδὲ εὑρέθη δόλος ἐν τῷ στόματι αὐτοῦ· ὃς λοιδορούμενος οὐκ ἀντελοιδόρει, πάσχων οὐκ ἠπείλει, παρεδίδου δὲ τῷ κρίνοντι δικαίως» (Α΄ Πέτρου β΄, 21-23).

Ἡ ὑμνολογία τῆς Ἐκκλησίας σχολιάζει τήν ἀχαριστία, τήν ἀναίδεια καί προπέτεια τῶν σταυρωτῶν Ἰουδαίων βάζοντας στό στόμα τοῦ

Κυρίου μας Ἰησοῦ Χριστοῦ τό παράπονό Του, ἀλλά καί τήν ὁριστική ἐγκατάλειψή τους:

«Τάδε λέγει Κύριος τοῖς Ἰουδαίοις· Λαός μου, τί ἐποίησά σοι ἤ τί σοι παρηνώχλησα; τούς τυφλούς σου ἐφώτισα, τούς λεπρούς σου ἐκαθάρισα, ἄνδρα ὄντα ἐπί κλίνης ἠνωρθωσάμην. Λαός μου, τί ἐποίησά σοι, καί τί μοι ἀνταπέδωκας; Ἀντί τοῦ μάννα χολήν· ἀντί τοῦ ὕδατος ὄξος· ἀντί τοῦ ἀγαπᾶν με σταυρῷ με προσηλώσατε. Οὐκέτι στέγω λοιπόν· καλέσω μου τά ἔθνη κάκεῖνα με δοξάσουσι σύν τῷ Πατρί καί τῷ Πνεύματι· κἀγώ αὐτοῖς δωρήσομαι ζωήν τήν αἰώνιον» (Ἀντίφωνον ΙΒ΄ τοῦ Ὄρθρου τῆς Μεγάλης Παρασκευῆς).

*****

6. *«Σήμερον μετ᾽ ἐμοῦ ἔσῃ ἐν τῷ παραδείσῳ»* (Λουκᾶ κγ΄, 43), μέ τά λόγια αὐτά ἀπευθύνθηκε στόν ἕνα ἀπό τούς δύο κακούργους, πού κρέμονταν δίπλα Του ἀπό τούς σταυρούς τους, κάπου μιά ἤ δυό ὧρες ὑστερώτερα (Λουκᾶ κγ΄, 32 - 43), δεχόμενος τήν μετάνοιά του καί τήν σωτηριώδη ὁμολογία, ὅτι ἄδικα ἔπασχε.

Σχολιάζει ὁ ὑμνογράφος: *«Μικράν φωνήν ἀφῆκεν ὁ Λῃστής ἐν τῷ σταυρῷ, μεγάλην πίστιν εὗρε, μιᾷ ῥοπῇ ἐσώθη, καί πρῶτος Παραδείσου, πύλας ἀνοίξας εἰσῆλθεν. Ὁ αὐτοῦ τήν μετάνοιαν προσδεξάμενος, Κύριε δόξα σοι»* (Ἀντίφωνον ΙΔ΄, τοῦ Ὄρθρου τῆς Μεγάλης Παρασκευῆς).

*****

7. *«Γύναι, ἰδοὺ ὁ υἱός σου»*. Καί πρός τόν *εὐαγγελιστή Ἰωάννη*: *«Ἰδοὺ ἡ μήτηρ σου»*. Κατά πᾶσα πιθανότητα, ὁ διάλογος αὐτός διεξήχθη ὅταν

πρός τό μεσημέρι πιά μπόρεσαν νά πλησιάσουν ἡ Μητέρα Του καί ὁ μαθητής Του τόν Σταυρό Του, ἀφοῦ ἡ καταιγίδα τοῦ μίσους καί τῆς χλεύης εἶχε κοπάσει. Τί δοξασμένος θάνατος! Προσευχήθηκε γιά τούς φονεῖς Του, ἄνοιξε τήν πύλη τοῦ παραδείσου σέ ἕνα ληστή, καί φρόντισε νά ἐξασφαλίσει στή μητέρα Του ἕνα σπιτικό, πράξη πού ἦταν καί ἡ τελευταία Του γήϊνη φροντίδα.

«Τήν Μητέρα σου Χριστέ, τήν ἐν σαρκί ἀσπόρως τεκοῦσάν σε, καί Παρθένον ἀληθῶς, καί μετά τόκον μείνασαν ἄφθορον, αὐτήν σοι προσάγομεν, εἰς πρεσβείαν Δέσποτα πολυέλεε, πταισμάτων συγχώρησιν, δωρήσασθαι πάντοτε, τοῖς κραυγάζουσι· Μνήσθητι καί ἡμῶν Σωτήρ, ἐν τῇ Βασιλείᾳ σου» (Θεοτοκίον τῶν Μακαρισμῶν τοῦ Ὄρθρου τῆς Μεγάλης Παρασκευῆς).

*****

8. Ἀπό τό μεσημέρι τίς 12 μέχρι τίς 3 τό ἀπόγευμα ἔγινε σκοτάδι. Τίς τρεῖς πρῶτες ὧρες Του πάνω στόν Σταυρό, 9-12, τίς χαρακτηρίζουν λόγια ἐλέους καί ἀγαθότητος. Ἀπό τήν ὥρα αὐτή εἰσέρχεται στήν τελευταία φάση τοῦ ἐξιλασμοῦ τῆς ἀνθρώπινης ἁμαρτίας. Τό σκοτάδι συμβολίζει πιθανῶς τήν ἀποστροφή τοῦ Προσώπου τοῦ Θεοῦ Πατέρα, στήν ἀπανθρωπία, μικρότητα, ἀθλιότητα καί σκληρότητα τῶν ἀνθρώπων. Ἐκείνων πού πλάσθηκαν ὡς εἰκόνες τοῦ Θεοῦ καί πού θανάτωσαν τήν εἰκόνα τοῦ Θεοῦ Δημιουργοῦ τους, τόν Κύριο Ἰησοῦ Χριστό, Τόν Υἱό τῆς ἀγάπης καί τῆς εὐδοκίας πού ἀποτελεῖ κατά τόν ἀπόστολο Παῦλο «εἰκών τοῦ Θεοῦ τοῦ ἀο-

ράτου» (Πρός Κολοσαεῖς. α', 15). Τό τί ὑπέφερε ὁ Κύριος Ἰησοῦς τίς τελευταῖες αὐτές τρεῖς ὧρες, δέν θά μπορέσουμε ποτέ νά τό μάθουμε σέ τοῦτο ἐδῶ τόν κόσμο (Ἰωάννου ιθ΄, 33 - 34).

*****

9. Οἱ τέσσερις τελευταῖες φράσεις Του βγῆκαν ἀπό τό στόμα Του ἐνῶ ξεψυχοῦσε. *«Θεέ μου, Θεέ μου, ἱνατί με ἐγκατέλιπες;»* (Μάρκου ιε΄, 34)· Ψαλμοῦ κα΄ (κβ΄) 2): Μονάχος κατεβαίνει στά βάθη τοῦ Ἅδη, γιά νά προφυλάξει ἐμᾶς ἀπό τοῦ νά πᾶμε ἐκεῖ. Πολλά ἔχουν γραφτεῖ ἀπό τούς Πατέρες τῆς Ἐκκλησίας μας καί σχολιαστές θεολόγους γιά τήν σημασία αὐτῆς τῆς φράσεως πού εἶναι ὁ πρῶτος στίχος τοῦ 21ου (22ου) Ψαλμοῦ. Αὐτό τόν Ψαλμό οἱ Ἰουδαῖοι τόν ἔλεγαν ὅπως οἱ Χριστιανοί ἀπαγγέλλουμε τό *«Πάτερ ἡμῶν»*. Γι' αὐτό λέγουν οἱ Ἅγιοι Πατέρες μας, ὅτι ὁ Κύριος Ἰησοῦς Χριστός στίς ὧρες αὐτές τῆς ἄφατης ὠδίνης Του πάνω στόν Σταυρό προσευχόταν στόν Ἐπουράνιο Θεό καί Πατέρα. Ἐξ ἄλλου ὁ Ἴδιος εἶχε διαβεβαιώσει τούς Μαθητές Του ὅτι: *«Ἰδοὺ ἔρχεται ὥρα, καὶ νῦν ἐλήλυθεν, ἵνα σκορπισθῆτε ἕκαστος εἰς τὰ ἴδια καὶ ἐμὲ μόνον ἀφῆτε· καὶ οὐκ εἰμὶ μόνος, ὅτι ὁ πατὴρ μετ' ἐμοῦ ἐστι»* (Ἰωάννου ιστ΄, 32).

*****

10. *«Διψῶ»* (Ἰωάννου ιθ΄, 26-30). Ὑψηλός πυρετός καί ἀφόρητη δίψα συνώδευαν τόν σταυρικό θάνατο. Ἀλλά ὁ λόγος Του αὐτός μπορεῖ νά ἐσήμαινε κάτι περισσότερο, Τοῦ ἔδωκαν ξύδι.

Δύο φορές Τοῦ προσέφεραν νά πιεῖ ξύδι. Στήν ἀρχή τῆς διαδικασίας τῆς σταυρώσεως

γιά νά ἐλλατώσουν τούς πόνους καί δέν ἤπιε τό ἀναλγητικό. Τήν δεύτερη φορά λίγο πρίν ξεψυχήσει, τό ἐπῆρε, γιατί τό πάθος Του εἶχε τώρα τελειώσει. Προφητικά εἶχε σχολιασθεῖ ἡ ἀπάνθρωπη συμπεριφορά τῶν σταυρωτῶν.

«Ἔδωκαν εἰς τὸ βρῶμά μου χολὴν καὶ εἰς τὴν δίψαν μου ἐπότισάν με ὄξος» (Ψαλμοῦ ξη΄, 22).

*****

11. *«Πάτερ, εἰς χεῖράς σου παρατίθεμαι τὸ πνεῦμά μου»* (Λουκᾶ κγ΄, 46). Ἐπέστρεψε, ὅπως ὁ Ἴδιος προφήτευσε στόν Θεό Πατέρα *«Εἰδὼς ὁ Ἰησοῦς ὅτι πάντα δέδωκεν αὐτῷ ὁ πατὴρ εἰς τὰς χεῖρας, καὶ ὅτι ἀπὸ Θεοῦ ἐξῆλθε καὶ πρὸς τὸν Θεὸν ὑπάγει»* (Ἰωάννου ιγ΄, 3). Εἶπε στούς μαθητές Του, κατά τήν ἀποχαιρετιστήρια ὁμιλία Του.

«Ἐξῆλθον παρὰ τοῦ πατρὸς καὶ ἐλήλυθα εἰς τὸν κόσμον· πάλιν ἀφίημι τὸν κόσμον καὶ πορεύομαι πρὸς τὸν πατέρα» (Ἰωάννου ιστ΄, 28).

*****

12. Στίς 3 τό μεσημέρι ὁ Κύριός μας ἀπέθανε κραυγάζοντας τό *«Τετέλεσται»*. Κραυγή θριαμβευτικῆς ἀνακουφίσεως καί χαρᾶς. Ἡ μακρά βασιλεία τῆς ἀνθρώπινης ἁμαρτίας καί τοῦ θανάτου, εἶχε καταλυθεῖ. Ἄρχιζε ἡ αἰώνια δόξα καί ὁ θρίαμβος Του.

«Ὅτε οὖν ἔλαβε τὸ ὄξος ὁ Ἰησοῦς εἶπε, τετέλεσται, καὶ κλίνας τὴν κεφαλὴν παρέδωκε τὸ πνεῦμα» (Ἰωάννου ιθ΄, 30).

*****

13. Ὁ σεισμός, τό σκοτάδι, τό σχίσιμο τοῦ καταπετάσματος τοῦ Ναοῦ, καί τό ἄνοιγμα τῶν τάφων, σημαίνουν τήν διαμαρτυρία τῆς κτίσεως

γι' αυτό πού συνετελεῖτο. Τό καθένα ἀπ' αὐτά τά γεγονότα ἔχει ἰδιαίτερη σημασία. Θά σχολιάσουμε μόνο τό σχίσιμο τοῦ καταπετάσματος.

Ὁ Ναός τῶν Ἱεροσολύμων περιβαλλόταν ἀπό αὐλές στίς ὁποῖες ἐπετρέπετο νά εἰσέρχονται καί νά στέκονται οἱ τάξεις τῶν Ἰουδαίων. Τό κτίριο εἶχε μία ἐξωτερική θύρα ἀπό τήν ὁποία εἰσήρχοντο οἱ Ἱερεῖς καί ὁ Ἀρχιερεύς γιά νά ἐπιτελέσουν τά τῆς Ἰουδαϊκῆς λατρείας. Μάλιστα δέ αὐτό τό κτίριο εἶχε δύο διαμερίσματα πού ἐκαλοῦντο τό πρῶτο *Ἅγια* καί εἰσήρχοντο μόνο οἱ Ἱερεῖς καί τό δεύτερο *Ἅγια Ἁγίων*, πού εἰσήρχετο μόνο ὁ Ἀρχιερεύς μιά φορά τόν χρόνο κατά τήν ἑορτή τοῦ Ἐξιλασμοῦ γιά νά τελέσει τήν ἀπαιτουμένη τελετή (Πρός Ἑβραίους θ', 1-10). Ἀνάμεσα στά δύο διαμερίσματα ὑπῆρχε μία ἄλλη θύρα. Στό ἄνοιγμα αὐτῆς τῆς θύρας ἦταν τοποθετημένη μιά βαρειά κουρτίνα ἀπό ἀνθεκτικό λινό ὑφασμένο μέ γαλάζιο, πορφυρό καί κόκκινο μαλλί, διακοσμημένη μέ Χερουβείμ. Αὐτή ἐμπόδιζε ὅσους εὑρίσκοντο στήν αὐλή νά βλέπουν τό ἐσωτερικό τοῦ Ναοῦ. Ἐθεωρεῖτο ἄβατο καί ἀθέατο. Οἱ Ἰουδαῖοι ἐπίστευαν ὅτι τά *Ἅγια τῶν Ἁγίων* ἦταν τό κατοικητήριο τοῦ Θεοῦ. Ἐκεῖ ἐμφανιζόταν ὁ Θεός μέσα σέ νεφέλη ἀποκαλύπτοντας στούς Ἰουδαίους τό θέλημά Του.

Τήν ὥρα τῆς σταυρώσεως καί μάλιστα τοῦ θανάτου τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ στόν Ναό οἱ Ἰουδαῖοι θυσίαζαν τόν πασχάλιο ἀμνό. Συνεπῶς ὑπῆρχαν πολλοί ἄνθρωποι πού εἶδαν νά σχίζεται τό καταπέτασμα. Γι' αὐτούς σήμαινε ὅτι ὁ Θεός ἐγκατέλειπε τόν Ναό καί τόν Ἰσραηλιτικό λαό καί γι' αὐτό δέν ὑπῆρχε λόγος νά ὑπάρχει τό καταπέτασμα. Οἱ

Ἰσραηλίτες δέν ἐκπλήρωσαν τόν σκοπό γιά τόν ὁποῖο ἐκλέχθηκαν ἀπό τόν Θεό, νά ὑποδεχθοῦν δηλαδή τόν Μεσσία καί νά Τόν κηρύξουν στούς ἄλλους λαούς. Συνεπῶς καί ὁ Θεός τούς ἐγκατελειψε. Ὁ Κύριος τούς τό ἐδήλωσε: «Ἰδού ἀφίεται ὑμῖν ὁ οἶκος ὑμῶν ἔρημος» (Ματθαίου κγ' 38). Οἱ ἄνθρωποι ἐκείνης τῆς γενεᾶς πού ἦσαν ὑπεύθυνοι γιά τόν θάνατο τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ εἶδαν τόν Ρωμαῖο Στρατηγό Τίτο τό 70 μ.Χ. νά γκρεμίζει τόν Ναό, νά γκρεμίζει τήν πόλη τῶν Ἱεροσολύμων καί νά τιμωρεῖ τούς Ἰουδαίους μέ φοβερό διωγμό, διαλύοντας τό κράτος τους καί διασκορπίζοντας τόν λαό. Αὐτή τήν καταστροφή τήν προεῖπε ὁ Κύριός μας στούς μαθητές Του (Ματθαίου κγ' 1 καί ἑξῆς). Ὁ ἀρνησίπατρις καί ἀρνησίθρησκος Ἰουδαῖος ἱστορικός Ἰώσηπος περιγράφει τήν καταστροφή καί ὅτι ὁ Τίτος σταύρωσε 70.000 Ἰουδαίους καί μάλιστα πολλάκις σ' ἕνα σταυρό δύο ἀνθρώπους ἀπό ἔλειψη ξύλων.

Σχολιάζει ὁ ὑμνογράφος: *«Πᾶσα ἡ κτίσις, ἠλλοιοῦτο φόβῳ, θεωροῦσά σε, ἐν σταυρῷ κρεμάμενον Χριστέ, ὁ ἥλιος ἐσκοτίζετο, καί γῆς τά θεμέλια συνεταράττετο, τά πάντα συνέπασχον, τῷ τά πάντα κτίσαντι, ὁ ἑκουσίως δι' ἡμᾶς ὑπομείνας, Κύριε δόξα σοι»* (Ἀπόστιχον τοῦ Ὄρθρου τῆς Μεγάλης Παρασκευῆς).

*****

14. Ὁ Ἑκατόνταρχος, ὁ ἐπικεφαλῆς τῶν Ρωμαίων στρατιωτῶν πού ἐκτελοῦσαν τήν ἀπόφαση τῆς θανατικῆς καταδίκης βλέπει ὅσα συμβαίνουν, πιστεύει καί ὁμολογεῖ τήν θεότητα τοῦ

Ἐσταυρωμένου Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἐνῶ τά πλήθη ὀδύρονται.

«Ὁ δὲ ἑκατόνταρχος καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ τηροῦντες τὸν Ἰησοῦν, ἰδόντες τὸν σεισμὸν καὶ τὰ γενόμενα ἐφοβήθησαν σφόδρα λέγοντες· ἀληθῶς Θεοῦ υἱὸς ἦν οὗτος» (Ματθαίου κζ΄, 54).

«Ἰδὼν δὲ ὁ ἑκατόνταρχος τὸ γενόμενον ἐδόξασε τὸν Θεὸν λέγων· ὄντως ὁ ἄνθρωπος οὗτος δίκαιος ἦν. καὶ πάντες οἱ συμπαραγενόμενοι ὄχλοι ἐπὶ τὴν θεωρίαν ταύτην, θεωροῦντες τὰ γενόμενα, τύπτοντες ἑαυτῶν τὰ στήθη ὑπέστρεφον» (Λουκᾶ κγ΄, 47-48).

*****

15. Ἀπό τήν λογχισθεῖσα πλευρά Του ἐξῆλθε *«Αἷμα καί ὕδωρ»*.

«Ἀλλ' εἷς τῶν στρατιωτῶν λόγχῃ αὐτοῦ τὴν πλευρὰν ἔνυξε, καὶ εὐθέως ἐξῆλθεν αἷμα καὶ ὕδωρ» (Ἰωάννου ιθ΄, 34).

Σύμφωνα μέ τίς μαρτυρίες τῆς ἐποχῆς οἱ καταδικασμένοι σέ θάνατο μέ σταύρωση παρέμεναν ἡμιθανεῖς βασανιζόμενοι ἐπί ἡμέρες πολλές (Ἴδετε λεπτομέρειες στό παράθεμα πού ὑπάρχει στό τέλος). Δέν πέθαιναν τόσο σύντομα. Γι' αὐτό ὁ θάνατος τοῦ Κυρίου, πού ἐπῆλθε συντόμως, δημιούργησε ἀπορία στόν Ρωμαῖο διοικητή, τόν Πιλᾶτο, ὁ ὁποῖος ζήτησε ἐπίσημη καί ὑπεύθυνη ἐπιβεβαίωση ἀπό τόν ἐντεταλμένο Ρωμαῖο στρατιώτη. Ὁ Κύριος δέν ἄντεξε περισσότερο ἕνεκα τῶν βασανισμῶν, τῶν ραβδισμῶν καί τῆς μαστιγώσεως. Ἡ νύξη τῆς πλευρᾶς μέ λόγχη ἀπό τόν Κεντυρίωνα στρατιώτη ἐπιβεβαίωσε, ὅτι ὁ Κύριος εἶχε ἤδη πεθάνει.

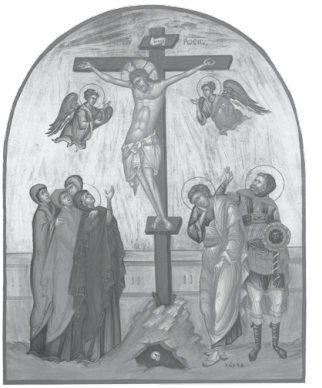
*****

16. Ὁ Ἰωσήφ καί ὁ Νικόδημος ἐξέχοντες Ἰουδαῖοι, μέλη τοῦ Ἰουδαϊκοῦ Μεγάλου Συνεδρίου (τό ἀνώτατο ὄργανο τῶν Ἰουδαίων πού εἶχε ἐξουσία ζωῆς καί θανάτου πάνω σέ ὅλους, ἀκόμη καί σέ βασιλεῖς) πού δίκασε καί κατεδίκασε τόν Κύριο σέ θάνατο, ζητοῦν τήν ἄδεια νά θάψουν τό σῶμα Του. Ἀφοῦ τέλεσαν ὅσα προέβλεπε ἡ Ἰουδαϊκή συνήθεια γιά τήν ταφή, ἀπεχώρησαν καί ἡ νύχτα σκέπασε μέ τό σκοτάδι της τό σκοτεινότερο καί ἀνοητότερο ἔγκλημα τῆς ἱστορίας.

«Μετὰ δὲ ταῦτα ἠρώτησε τὸν Πιλᾶτον Ἰωσὴφ ὁ ἀπὸ Ἀριμαθαίας, ὢν μαθητὴς τοῦ Ἰησοῦ, κεκρυμμένος δὲ διὰ τὸν φόβον τῶν Ἰουδαίων, ἵνα ἄρῃ τὸ σῶμα τοῦ Ἰησοῦ· καὶ ἐπέτρεψεν ὁ Πιλᾶτος. ἦλθεν οὖν καὶ ἦρε τὸ σῶμα τοῦ Ἰησοῦ. ἦλθε δὲ καὶ Νικόδημος ὁ ἐλθὼν πρὸς τὸν Ἰησοῦν νυκτὸς τὸ πρῶτον, φέρων μῖγμα σμύρνης καὶ ἀλόης ὡς λίτρας ἑκατόν. ἔλαβον οὖν τὸ σῶμα τοῦ Ἰησοῦ καὶ ἔδησαν αὐτὸ ἐν ὀθονίοις μετὰ τῶν ἀρωμάτων, καθὼς ἔθος ἐστὶ τοῖς Ἰουδαίοις ἐνταφιάζειν. ἦν δὲ ἐν τῷ τόπῳ ὅπου ἐσταυρώθη κῆπος, καὶ ἐν τῷ κήπῳ μνημεῖον καινόν, ἐν ᾧ οὐδέπω οὐδεὶς ἐτέθη· ἐκεῖ οὖν διὰ τὴν παρασκευὴν τῶν Ἰουδαίων, ὅτι ἐγγὺς ἦν τὸ μνημεῖον, ἔθηκαν τὸν Ἰησοῦν» (Ἰωάννου ιθ΄, 38-42).

Ἡ Ἐκκλησία ἀτενίζοντας μέ εὐγνωμοσύνη καί πίστη τόν Ἐσταυρωμένο στόν μαρτυρικό θάνατο Κύριο Ἰησοῦ Χριστό ψάλλει:

ΔΟΞΑ ΤΗι ΜΑΚΡΟΘΥΜΙΑι ΣΟΥ ΚΥΡΙΕ
ΔΟΞΑ ΣΟΙ

Ἡ Σταύρωση τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ

ἀπό τό «Λεξικό τῶν Ἁγίων Γραφῶν» τοῦ Γ. Κωνσταντίνου, Φωτοστατική ἀναπαραγωγή ἐκδόσεων Γρηγόρη, ἐν Ἀθήναις 1973, σελ. 936-937, παραθέτουμε τό σχετικό λῆμμα.

Ὁ σταυρικός θάνατος ἐξετελεῖτο ὡς ἑξῆς· πρῶτον ὁ κατάδικος, καθιστάμενος ἀναίσθητος διά ποτοῦ, ὅπερ ἐδοκίμασαν ἵνα ποτίσωσι καί τόν Ἰησοῦν, ὅπως μή παρέχηται ἀντιστάσεις τοῖς στρατιώταις, ἐγυμνοῦτο, καί, τιθέμενος ἐπί τοῦ κατά γῆς κειμένου σταυροῦ, προσηλοῦτο ἐπ' αὐτοῦ δι' ἥλων ἤ λωρίων· εἶτα δέ οἱ στρατιῶται, ἐφήρμοζον τό κάτω ἄκρον τοῦ σταυροῦ τούτου, τήν βάσιν, ὀπῇ ἐπίτηδες προητοιμασμένη καί ἐστήριζον αὐτόν· διά τῆς πράξεως ταύτης ἐδονεῖτο ὁ ἐσταυρωμένος, καί οἱ πόνοι αὐτοῦ καθίσταντο δεινότεροι. Δεύτερον ὁ κατάδικος ὑψοῦτο ἐπί τοῦ σταυροῦ, ἤδη ἐστηριγμένου στερεῶς ἐπί τῆς γῆς, τεθειμένος ἐπί πασσάλου τεθειμένου περί τό κέντρον τοῦ καθέτου στύλου,

«ἐφ' ᾧ ἐπωχοῦντο οἱ σταυρούμενοι» (Ἰουστίνου). Οὕτω δέ στηριζομένου τοῦ καταδίκου, ἠνοίγοντο οἱ βραχίονες καί προσηλοῦντο αἱ χεῖρες ἐπί τῆς ὀριζοντίας δοκοῦ, οἱ δέ πόδες, δεδεμένοι δι' ἱμάντων ἐπίσης προσηλοῦντο ἐπί τῆς καθέτου δοκοῦ. Συνήθως δέ ὁ ἐσταυρωμένος ἐκρέματο ἐπί πολλάς ἡμέρας, μέχρις οὗ οἱ πόνοι, ἡ πεῖνα, ἡ δίψα, καί ἐντεῦθεν ἡ ἐξάντλησις τῶν σωματικῶν δυνάμεων ἔφερον βραδέως τόν θάνατον, μεθ' ὅν τό σῶμα ἔμενε πολλάκις ἐκτεθειμένον εἰς τό ὕπαιθρον ὡς βορά τῶν σκωλήκων καί τῶν ὀρνέων. Ἡ ποινή αὕτη ἦν λίαν βδελυκτή παρά τοῖς Ρωμαίοις· διό καί οἱ ἐθνικοί ἀπεστρέφοντο τόν χριστιανισμόν, οὗ βάσις ἦν ὁ σταυρικός θάνατος. *«Ἡμεῖς, γράφει ὁ ἀπόστολος Παῦλος πρός τούς χριστιανούς τῆς Κορίνθου, ἡμεῖς δέ κηρύσσομεν Χριστόν ἐσταυρωμένον, Ἰουδαίοις μέν σκάνδαλον, Ἕλλησι δέ μωρίαν· αὐτοῖς δέ τοῖς κλητοῖς Ἰουδαίοις τε καί Ἕλλησι Χριστόν, Θεοῦ δύναμιν καί Θεοῦ σοφίαν»* (Πρός Α΄. Κορινθ. 23, 24).

Τοῦ ἐσταυρωμένου οἱ πόνοι ἦσαν δριμύτατοι καί σκληροί· 1) διότι αἱ χεῖρες αὐτοῦ ἐτανύοντο λίαν πρός τά ὀπίσω, καί οὕτως ἔμενον ἀκίνητοι, ἡ δέ ἐλαχίστη κίνησις τοῦ σώματος ἠρέθιζε τάς τῶν χειρῶν καί τῶν ποδῶν, ὡς καί τάς πρός τά ὀπίσω ἐκ τῆς μαστιγώσεως πληγάς· 2) οἱ ἥλοι, διερχόμενοι διά τῶν νεύρων καί τενόντων, προϋξένουν φλόγωσιν· 3) αἱ πληγαί ἐξετίθεντο εἰς τόν ἥλιον, τό ψῦχος καί τήν ἐνόχλησιν τῶν ἐντόμων· 4) ἡ μεγίστη τάνυσις τοῦ σώματος ἐκώλυε τήν ἐλευθέραν τοῦ αἵματος κυκλοφορίαν· 5) καί τελευταῖον, ἡ ἀκινησία, ἡ γυμνότης, ἡ

πεῖνα, ἡ δίψα, ἡ ἀϋπνία καί ἡ βαθμιαία ἐξάντλησις τῶν δυνάμεων ἐπί τρεῖς ἕως ἑπτά πολλάκις ἡμέρας, πόνων καί δεινῶν καί θανάτου εἰσί παραγωγοί. Τοιοῦτος ἦν ἐν περιλήψει ὁ πρός ἐξιλέωσιν τῶν ἁμαρτημάτων ἡμῶν θάνατος τοῦ Ἰησοῦ.

Ἡ δέ ἐπί τοῦ σταυροῦ τεθεῖσα ἐπιγραφή, περιελάμβανεν ἐν περιλήψει τήν αἰτίαν τῆς καταδίκης· αὕτη ἐνίοτε ἐκρέματο καί ἐπί τοῦ στήθους τοῦ ἐσταυρωμένου· ἡ δέ τοῦ Ἰησοῦ κατά τούς εὐαγγελιστάς ἦν τοιαύτη·

«Οὗτός ἐστιν Ἰησοῦς, ὁ βασιλεύς τῶν Ἰουδαίων» (Ματθαίου κζ΄, 37).

«Ὁ βασιλεύς τῶν Ἰουδαίων» (Μάρκου ιε΄, 26).

«Οὗτός ἐστιν ὁ βασιλεύς τῶν Ἰουδαίων» (Λουκᾶ κγ΄, 38).

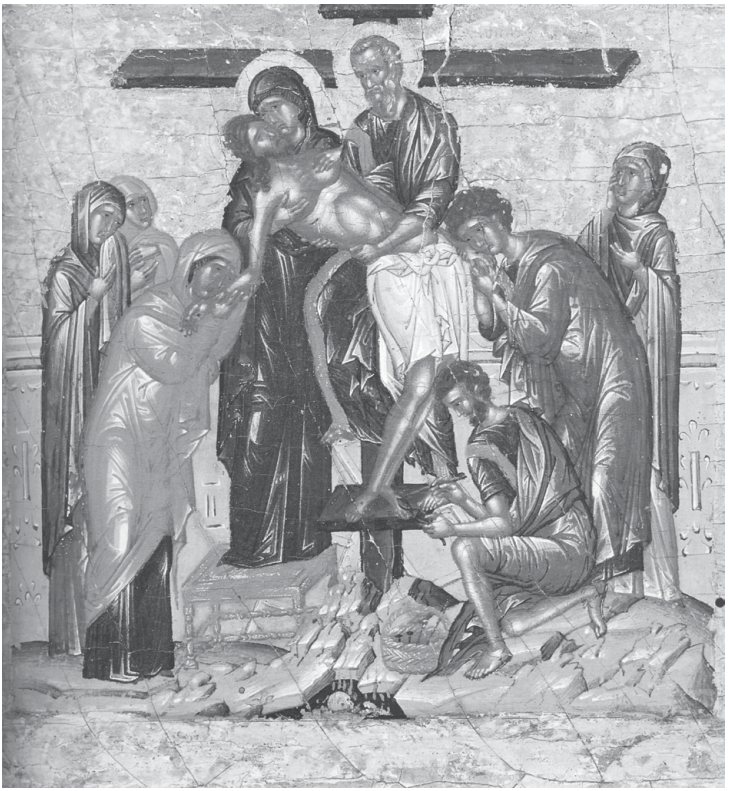
«Ὁ Ἰησοῦς ὁ Ναζωραῖος ὁ βασιλεύς τῶν Ἰουδαίων» (Ἰωάννου ιθ΄, 19).

Ἐντεῦθεν ἐξάγεται, ὅτι οὐδείς τῶν εὐαγγελιστῶν ἔδωκεν ἡμῖν ἀκριβῶς καί κατά λέξιν τόν τύπον τῆς ἐπιγραφῆς, ὡς ἔγραψεν αὐτήν ὁ Πιλᾶτος· ὡς δέ ἐκ τῶν ποικίλων τούτων φράσεων εἰκάζεται, εἶχεν οὕτως·

«ΟΥΤΟΣ ΕΣΤΙΝ ΙΗΣΟΥΣ Ο ΝΑΖΩΡΑΙΟΣ,
Ο ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΤΩΝ ΙΟΥΔΑΙΩΝ».

Ἐγράφη δέ πρῶτον Ἑλληνιστί, ἔνθεν μέν, διότι ἐν Ἱεροσολύμοις ἡ Ἑλληνική γλῶσσα ἦν πολύ διαδεδομένη καί ἀγαπητή παρά τοῖς Ἰουδαίοις. *«Τάς μέν πατρώας τιμάς ἐν οὐδενί τιθεμένοις, τάς δέ Ἑλληνικάς δόξας καλλίστας ἡγουμένοις»* (Β΄. Μακ. δ΄, 15)· ἔνθεν δέ διότι

πολλοί τῶν ἐκ διασπορᾶς Ἰουδαίων, Ἀλεξανδρινῶν καί λοιπῶν, ἀνέβαινον εἰς Ἱεροσόλυμα διά τήν ἑορτήν τοῦ Πάσχα, οἵτινες ὡμίλουν Ἑλληνιστί, καί πολλάκις οὕτως ἠγνόουν τήν μητρικήν αὐτῶν Ἑβραϊκήν γλῶσσαν· δεύτερον Λατινιστί, διότι ἡ Λατινική ἦν γλῶσσα τῆς ἐξουσίας· καί τρίτον Ἑβραϊστί, διότι ἡ Ἑβραϊκή ἦν γλῶσσα τοῦ τόπου, δῆλα δή τοῦ κατηγορήσαντος τόν Ἰησοῦν Συνεδρίου, καί καθόλου τοῦ ἔθνους, εἰς ὅ ἀνῆκεν ὁ σταυρωθείς.

Στιχηρὸ ἰδιόμελο
εἰς τοὺς Αἴνους,
τοῦ Ὄρθρου τῆς Μεγάλης.
Παρασκευῆς
Ἦχος γ΄.

Ἕκαστον μέλος τῆς ἁγίας σου σαρκός, ἀτιμίαν δι᾽ ἡμᾶς ὑπέμεινε· τὰς ἀκάνθας ἡ κεφαλή· ἡ ὄψις τὰ ἐμπτύσματα· αἱ σιαγόνες τὰ ῥαπίσματα· τὸ στόμα τὴν ἐν ὄξει, κερασθεῖσαν χολὴν τῇ γεύσει· τὰ ὦτα τὰς δυσσεβεῖς βλασφημίας· ὁ νῶτος τὴν φραγγέλωσιν, καὶ ἡ χεὶρ τὸν κάλαμον· αἱ τοῦ ὅλου σώματος ἐκτάσεις ἐν τῷ σταυρῷ· τὰ ἄρθρα τοὺς ἥλους· καὶ ἡ πλευρὰ τὴν λόγχην· ὁ παθὼν ὑπὲρ ἡμῶν, καὶ παθῶν ἐλευθερώσας ἡμᾶς· ὁ συγκαταβὰς ἡμῖν φιλανθρωπίᾳ, καὶ ἀνυψώσας ἡμᾶς, παντοδύναμε Σωτήρ, ἐλέησον ἡμᾶς.

